

БРАНКО БАБИЋ
НЕНАД КОМАЗЕЦ

A map of the Republic of Serbia is shown with a red outline. The map is overlaid with numerous red warning triangles, each containing a black exclamation mark. Interspersed among these triangles are several blue diamond-shaped hazard symbols, including symbols for fire, explosion, toxic, and other dangers. The background of the map shows a network of blue lines representing rivers and streams.

СИСТЕМ ЗАШТИТЕ И СПАСАВАЊА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Београд, 2017.

ПРЕДГОВОР

Имајући у виду чињеницу да постоји мали број писаних дела у којима читалац може да пронађе сублимиран и функционално објашњен систем заштите и спасавања, настала је идеја за писање овог дела. Као логичан наставак књиге „Интегрисани систем заштите и спасавања“, у овој књизи читалац може да пронађе конкретне одговоре на сва питања у вези са материјализацијом система заштите и спасавања у пракси у Републици Србији.

С обзиром да Република Србија развија систем заштите и спасавања компатибилан са земљама у окружењу и механизмима Европске уније, садржај књиге је примењив за употребу и код читалаца ван Републике Србије.

Књига посматра систем заштите и спасавања кроз призму правних, економских, безбедносних, социолошких и развојних потреба друштвене заједнице, тако што читаоцу презентује законске обавезе на свим нивоима управљања, а паралелно објашњава импликације по људски живот и здравље, материјална добра и животну средину (штићене вредности друштва).

У свим областима посебно је истакнуто место и улога организованих снага субјеката друштва на предузимању превентивних и оперативних мера заштите становништва, животиња, материјалних и културних добара и животне средине.

Свесни да није довољна само жеља да се напише корисно дело, нарочито у области заштите и спасавања, очекујемо ваше коментаре, мишљења или сугестије.

Читаоцима с поштовањем
Аутори

САДРЖАЈ

УВОД		9
I НАЦИОНАЛНИ ПРОГРАМ УПРАВЉАЊА РИЗИКОМ ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА		13
1.	Циљ	13
2.	Структура	13
3.	Механизми формирања програма управљања ризиком	14
4.	Компоненте националног програма	15
5.	Акциони план за спровођење националног програма управљања ризиком од елементарних непогода (2016.-2020.)	26
5.1.	Стратешка основа и контекст	26
5.2.	Методолошки приступ изради акционог плана	28
5.3.	Веза са другим стратешким документима	31
5.4.	Структура акционог плана	32
5.5.	Праћење и евалуација реализације плана	34
II ЗАШТИТА И СПАСАВАЊЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ		37
1.	Увод	37
2.	Законска уређеност	37
2.1.	Устав Републике Србије	38
2.2.	Стратегија националне безбедности	41
2.3.	Стратегија одбране Р. Србије	43
2.4.	Закон о одбрани Р. Србије	45
2.5.	Закон о Ванредним ситуацијама	47
2.6.	Национална стратегија за заштите и спасавања	48
2.7.	Упутства, Одлуке, Уредбе и Правилници	48
3.	Систем заштите и спасавања у Републици Србији	49
3.1.	Основни задаци система заштите и спасавања	49
3.2.	Субјекти система заштите и спасавања	50
3.3.	Начела заштите и спасавања	50
3.4.	Основни појмови - изрази	53
4.	Надлежности у области заштите и спасавања	54
4.1.	Надлежности државних органа	55
4.1.1.	Народна скупштина Р. Србије	55
4.1.2.	Влада Р. Србије	55
4.1.3.	Министарство унутрашњих послова	56
4.1.4.	Министарство одбране и Војска Србије	60
4.1.5.	Министарства, други органи и посебне организације	48
4.2.	Надлежности Аутономних покрајина и јединица локалне самоуправе	63
4.3.	Права и дужности привредних друштава и других правних лица	65
4.4.	Права и дужности грађана	66

5.	Планирање и програмирање програма заштите и спасавања	69
6.	Признања и награде	70
7.	План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама	70
III РИЗИК		76
1.	Увод	76
2.	Дефиниције ризика	76
3.	Појам изазова, ризика и претњи безбедности	78
4.	Ризици у законским документима	82
4.1.	Закон о ванредним ситуацијама	82
4.2.	Закон о безбедности и здрављу на раду	84
4.3.	Закон о водама	87
4.4.	Закон о заштити од пожара	89
4.5.	Закон о заштити животне средине	90
4.6.	Закон о транспорту опасног терета	93
4.7.	Закон о заштити од јонизујућих зрачења и о нуклеарној сигурности	93
4.8.	Закон о заштити од нејонизујућих зрачења	95
4.9.	Стратегија одбране Републике Србије	96
IV ПРОЦЕНА УГРОЖЕНОСТИ ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И ДРУГИХ НЕСРЕЋА И ИЗРАДА ПЛАНОВА ЗАШТИТЕ И СПАСАВАЊА У ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА		98
1.	Процес израде Процене	98
2.	Процена угрожености на националном, покрајинском и на нивоу јединица локалне самоуправе	101
2.1.	Општи део	101
2.2.	Посебан део	104
3.	Планови заштите и спасавања	123
V ПЛАН ЗАШТИТЕ ОД УДЕСА ПРИВРЕДНОГ ДРУШТВА		127
1.	Увод	127
2.	Законска регулатива	128
2.1.	Закон о ванредним ситуацијама	128
2.2.	Закон о заштити животне средине	130
3.	Израда и садржај Плана заштите од удеса	132
3.1.	Процена опасности	133
3.2.	Мере одговора на удес	134
3.3.	Информисање јавности	134

4.	Методологија за израду Плана заштите од удеса	135
VI ФУНКЦИОНИСАЊЕ ЗАШТИТЕ И СПАСАВАЊА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ - ГРАДА		143
1.	Увод	143
2.	Акта општине-града у систему заштите и спасавања	148
2.1.	Одлука о организацији и функционисању цивилне заштите на територији града/општине	148
2.1.1.	Надлежности субјеката заштите и спасавања	149
2.1.2.	Стручни послови у области заштите и спасавања	151
2.1.3.	Место и улога месне заједнице у систему заштите и спасавања	152
2.1.4.	Укључивање оспособљених правних лица, других привредних друштава и предузетника	153
2.1.5.	Грађани, групе грађана, професионалне и друге организације	154
2.1.6.	Координација и руковођење заштите и спасавања у ванредним ситуацијама	155
2.1.7.	Остваривање личне, узајамне и колективне заштите	157
2.1.8.	Спровођење мера и задатака цивилне заштите	158
2.1.9.	Постављање повереника цивилне заштите	161
2.1.10.	Образовање јединица цивилне заштите опште намене	161
2.1.11.	Функционисање система јавног узбуњивања	162
2.1.12.	Обучавање и оспособљавање	163
2.1.13.	Планирање и програмирање система заштите и спасавања	163
2.1.14.	Финансирање система заштите и спасавања	164
2.1.15.	Утврђивање штете	165
2.1.16.	Признање и награде	165
2.1.17.	Прелазне и завршне одредбе	165
2.2.	Одлука о образовању градског/општинског штаба за ванредне ситуације	166
2.3.	Годишњи план рада градског/општинског штаба за ванредне ситуације	168
2.4.	Пословник о раду градског/општинског штаба за ванредне ситуације	176
2.4.1.	Начин припремања седнице штаба, утврђивање дневног реда и заказивање седнице Штаба	177
2.4.2.	Вођење седнице, начин расправе и одлучивање	178
2.5.	Решење о постављању сирена, уређаја и средстава за јавно узбуњивање	179
2.6.	Одлука о покретању процеса израде процене угрожености од елементарних непогода и других несрећа	180
2.7.	Закључак о спровођењу оспособљавања грађана за личну и колективну заштиту	180
2.8.	Наредба о мобилизацији и учешћу у заштите и спасавања у ванредним ситуацијама	181
2.9.	Одлука о одређивању овлашћених и оспособљених правних лица за заштиту и спасавање	181
2.10.	Одлука о образовању јединица цивилне заштите опште	

	намене	182
3.	Евиденција о припадницима цивилне заштите на територији општине	184
4.	Ангажовање ствари из пописа за потребе заштите и спасавања	187
5.	Висина и начин остваривања права на једнократну новчану помоћ	188
6.	Обучавање припадника цивилне заштите	189
7.	Униформа и ознаке припадника цивилне заштите	195
8.	Уместо закључка	198
VII ФИНАНСИРАЊЕ СИСТЕМА ЗАШТИТЕ И СПАСАВАЊА		201
	ПОПИС СКРАЋЕНИЦА	208
	ЛИТЕРАТУРА	209
	ЗАПАЖАЊА – БЕЛЕШКЕ	214